

gospodarske, obertniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pólí. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 40 kr., za pol leta 1 fl. 50 kr., za četert leta 55 kr.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 40, za pol leta 2 fl. 20 kr., za četert leta 1 fl. 10 kr.

V Ljubljani v sredo 24. februarija 1858.

Pereč oginj pri prešičih (Rothlauf, Antoniusfeuer).

V 4. zvezku živinozdravilskega časnika, ki v Štutgartu izhaja pod naslovom „Repertorium der Thierheilk.“, beremo marsikaj od te hude prešičje bolezni, ktera je lani tudi pri nas pomorila nagloma mnogo živine. Naj povémo nekatere poglobitve reči iz onega spisa našim gospodarjem v prid.

Popisana je ta bolezen tako le: Začne se pereč oginj s tem, da bolni prešič hipoma neha jesti, v steljo rije, rep pobesi, je kmal merzel kmal vroč, glas mu je hripav, sapa nagla, v hoji omahuje, rivec obledí, prešič je zapečen; če bolezen terpi 48 ur, se spusti po koži, vratu in trebuhu rudečica kakor šenj, pozneje se rudečica spremeni v višnjevo barvo; bolna živina prihaja čedalje slabeja in pogine brez posebnih težav.

Če prešiča zakoljejo berž v začetku bolezni, se nahajajo jetra enmalo vneta, njih žila vratarica (Pfortader) polna črne kerví. — Če pa je bolezen že delj časa terpela, so jetra, vranca, ledíce in pljuča vneta, serčne ušesca so črne.

Skušnja je učila, da tisti bolniki ne poginejo, pri katerih ni vsa koža rudeča, ampak se le sémtertje po koži rudeče lise prikažejo, iz katerih neka mokrota solzí. Kakor so te posamezne lise dobro znamenje, tako je tudi to dobro znamenje, če prešič še enmalo je ali pije.

Ozdravlja se ta bolezen, da se prešiču v začetku čmerike ali bljuvne solí dá, da se izprazne želodec in pretrese celi život. Če bolniku ne odleže potem, je slaba.

Kakor hitro se je pereč oginj spustil po koži, Bog obvari, da bi se povžilo tako meso, čeravno ni očitno škodovalo vsem, ki so ga vžili.

Da se odverne ta bolezen, naj se, kadar je prav vroče, prešičem večkrat oglja v prah stolčenega povžiti dá; prešiči radi žro navadno oglje (od derv), ktero odvráčuje čerm ali vrančni prisad ali metljaje. Tudi okisano ilovco žro radi. Schürg hvali teloh, kateri naj se zavleče pod kožo za ušesmi. —

V ravno tem zvezku omenjenega časnika se bere od krave, kateri se je šivanka, ki jo je pred 4 tedni požerla, na desni strani reber, kmali za komolcom izgnojila. Krava prvi dan, ko je šivanko požerla, se skor ni dotaknila klaje, in če je kaj pokusila, je berž vergla z gobca in ni nič požerla; pokašljevala je večkrat. Berž ko ne, je šivanka prebodla persni del požiravnika in tako napravila, da krava ni mogla požirati, da je kašljala in zvergla. Kaj takega se večkrat primeri.

Pregled lanskih pridelkov v našem cesarstvu.

(Konec.)

Na Marskem so preteklo leto prav veliko lepe ozimine našeli. Zerna je prav plenjatega in tanke lupine, močnata pa tako, da so je prav zadovoljni. Jaro žito se jim pa ni tako obneslo, še celó slama ni veliko vredna. Tudi krompirja so na kupe nakopali, posebno hribovci.

Nimajo ga samo obilo, ampak tudi dober je, da ga prehvaliti ne morejo. Gnjl je le malo. Zela in repe je bilo pa le srednjo mero. Sená in druge živinske klaje so v ti deželi tudi malo nakosili; zato so Moravčani primorani svoje živino kakor v več drugih krajih, tudi zmanjševati in po niski ceni prodajati. Letina za vino in sadje je bila pa tako bogata, da že dolgo take ne; vino je nek tako izverstno, da ga k letom od 1811, 1822 in 1834 prištevajo.

Na Českem je bila letina ozimnega žita tudi dobra, posebno rež se jim je dobro obnesla. Jarinega pa niso toliko pridelali. Kar pa krompir in enake podzemeljske sadeže zadeva, so ž njimi tudi zadovoljni. Gnjl oba ga je le po malem napadala. Zela in repe so tudi obilo pridelali. Sená in druge klaje niso Čehi veliko dobili; deteljo je suša skorej vso zadušila. Sadja in vina so precej in prav dobrega pridelali.

V Šlezii je bila letina za žito razun mnogoverstne klaje prav dobra. Ozimnega žita so polne žitnice nasuli; jarinega pa, posebno ječmena in ovsa, kakor tudi krompirja in drugih podzemeljskih sadežev, ki jih v ti deželi za človeški živež špogajo, so veliko več pridelali, kakor jih za svoj živež potrebujejo. Piče imajo pa tudi po malem, toraj morajo tudi živino prodajati.

V zahodni Galicii se je ozimina dobro skazala, posebno pa pšenica; sená in druge živinske klaje so toliko nakosili, da jim ni treba živine prodajati. Jarinega žita, posebno pa ječmena, razun tistih krajev, kjer jim ga je toča poklestila, kakor v Vodoviški okolici, so obilo pridelali in ž njim žitnice do verha napolnili. Nakosili so klaje pa le srednjo mero. Krompir se jim tudi ni tako obnesel kakor pred to leto; toda je prav dober, bolezní ni bilo nikjer na njem zapaziti. Zele in drugo zelenjavo so pa gosence močno postrigle, in so je le srednjo reč pridelali. Ravno tako po malem so tudi sená in druge kerme dobili, otave imajo pa bolj obilo kakor po drugih krajih. Sadja so natresli tudi na kupe.

V izhodni Galicii je bila dobra letina, posebno krompir je obrodil, da je bilo kaj.

Na Ogerskem. V budimski okolici je bila sploh lanska letina razun vina, boljša kakor predlanska. Ozimina se je večidel dobro obnesla, le sém ter tjé, kjer jo je suša pritisnila, je bila slabeja. Jarina je bila pa komaj srednja. Senó in drugo klajo je pa tudi v ti okolici suša zaterla; zato so ga komaj srednjo reč nakosili. Vinu je slana, ki je bila, preden so grojzdje brali, nastopila, močno škodovala, dobili so ga manj in tudi slabejega kakor pred to leto. Sadje se jim tudi ni po željah obneslo.

V Serbskem Banatu je bila letina srednja; ozimnega žita so v teh krajih precej pridelali, jarinega pa, zvunej turšice, ktero je suša vzela, so srednjo reč našeli, opresnine je po malem, ravno tako tudi živinske klaje, otave pa skoraj nič. Vino se tudi ni v teh krajih lansko leto obneslo; sadju, posebno češpljam, je spomladanski mraz zlo škodoval; zato pa tudi niso toliko slivovica napravili kakor druge leta.

Na Horvaškem in v Slavonii je bila letina še slabeja kot srednja; vsega tega je bila posebno huda suša.